

NOTRANJEC

Izhaja vsako soboto

in velja po pošti za celo leto 4 K, za pol leta 2 K. Posamezne številke po 10 vin. Na naročbe brez denarja se ne oziram. Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani, Breg št. 12.

GLASILO

**POLITIČNEGA IN GOSPODARSKEGA DRUŠTVA ZA
NOTRANJSKO V POSTOJNI.**

Inserati

se računajo za celo stran 36 K, za $\frac{3}{5}$ strani 25 K, za $\frac{2}{5}$ strani 18 K, za $\frac{1}{5}$ strani 9 K, za $\frac{1}{10}$ strani 5 K, $\frac{1}{20}$ strani 3 K. Pri večkratni objavi primeren popust.

Mesečna priloga: „Slovenski Tehnik“.

K volitvam.

Velike nemške stranke so imele pretekli teden v Ljubnem na Gor. Štajerskem, češke pa v Pragi dogovor o skupnem nastopanju pri volitvah. Nemcem se je zedinjenje glavnih naprednih strank proti klerikalcem posrečilo, in njih volilna agitacija na podlagi skupnega nemškega programa se začne. Na Češkem pogajanja še niso končana. Po vsej Avstriji so se že osnovali volilni odbori in se preračunavajo bodoče volitve.

Na Slovenskem je tudi že začela klerikalna stranka s pripravami na volitve. Določajo se kandidature, duhovniki so še bolj prijazni in usiljivi, vozijo se od kraja v kraj...

Zmaga pri volitvah ne pride sama. Tudi v krajih, kjer ima stranka večino, je prav možno, da podleže, ker je nasprotnik — dasi v manjšini — bolje organiziran, bolj navdušen in požrtvovalen — delaven. Posebno ta slednja lastnost: požrtvovalna delavnost je tako vanja, da stranka, ki sestoji le iz ljudi, ki le po gostilnah zvečer malo pozabavljajo, se pa varujejo kaj delati in žrtvovati, prav pošteno zasluži, da propade.

Kmetje, ki si žele, da se kmetijski stan otrese klerikalnega robstva, store najboljše, če se zanesejo nase: sami naj se organizujejo, sami postavijo kandidate. Če jim hočejo potem drugi pri tem pomagati, jim bo to prav.

Zato bi priporočali, da v vsakem kraju naši somišljeniki stvorijo volilni odbor par mož, ki pretrese, koliko je neodvisnih mož v kraju, zakaj so drugi klerikalni kimovci, in razmisli, kako bi se le-te oprostilo iz klerikalnih krempljev, in jim potem časopisja, govorov in razgovorov jači zavednost. Osebni in krajevni razpori pa naj se pozabijo in potisnejo na stran. Ko bodo krajevni odbori ustanovljeni in se bo začelo o njih delovanju, se zbero na skupno posvetovanje in določijo kmetijske kandidate, če se smatrajo dovolj močne.

Politične vesti.

Novi obrtni zakon je sprejela poslanska zbornica v isti obliki, kakor ga je premenila gosposka zbornica. Vsi govorniki so povdarjali, da reforma sicer ni najboljša, vendar bolja kot nobena, in so zato glasovali zanj. — Volilna reforma je končno sprejeta. Po zadnjih vesteh jo cesar podpiše in da razglasiti na svečnico. Češki radikaleci in slovenski narodno-napredni poslanci so v zadnjem boju proti koncesijam vlade umaknili svoje nujne predloge, da se je moglo zvršiti tretje branje. — Tudi zakon o povišanju duhovniških plač bo menda poslanska zbornica pred razpustom še rešila. Plače bodo visoko vzrastle. Pokritje se vzame iz verskega zaklada in od države, ki bo plačala 4½ milijona. — Pri prihodnjih volitvah name-rava, kakor se čuje, kandidirati tudi urednik „Slovenca“ — Evgen Lampe. — Na shodu klerikalne zadružne zveze v Ljubljani, vprizorjenem zato, da se mlekarstvo pridruži „zadružni zvezi“, se ni čulo nič novega. Misel, da se združijo mlekarne pod klerikalno zastavo, ostane pač le pobožna želja.

Iz Črnega vrha nad Idrijo.

Veselica katoliškega izobraževalnega društva preteklo nedeljo je lepo uspela. Mnogobrojno došlo občinstvo je občudovalo pevce in igralce, posebno pa tamburaše, ki so svirali res prav dobro. Veselico je posetilo tudi več sosedov Colčanov. Kakor čujemo, se predstava ponovi na Svečnico.

Pokopali smo v ponedeljek 14. t. m. Matevža Rupnika iz Zadloga št. 25, po domače „Rovtarja“. Mož je doživel visoko starost — 83 let. Večni mir!

Okrajna učiteljska konferencija za logaški okraj bode letos 3. julija in sicer v Grahovem pri Cerknici. Za naši učni moči lep kos poti.

Izvrstno cerkveno propoved smo imeli v nedeljo, dne 13. januarja. Gospod katehet je označil v jedrnatih besedah dolžnosti staršev do otrok in narobe. Povdarjal je med drugim, da so krivi neuspeh v šoli često starši sami, ker mnogi nikdar ne vprašajo domov prišedšega učenca, česa se je v šoli učil, ker ne skrbe, da bi doma izvršil dane naloge i. t. d. — Na prižnici izgovorjena duhovnikova beseda ima pri našem ljudstvu še vedno velik upliv in brezdvoma bodo zalegle besede gospoda kapelana več, kot marsikatera občutna kazen radi šolskih zamud. Dal Bog!

Računi cestnega odbora idrijskega so na razpolago pri občinskem predstojništvu v Doleh od 14.—27. t. m.

Gospod trgovec Vidmar je zelo hud, ker je ožigosal „Notranjec“ že parkrat njegovo delovanje, posebno v zadevi propadle mlekarne. Baje namerava izdati v svojo opravičbo posebno brošurico.

Gostilničar gosp. Anton Lampe dal je v najem občinskemu tajniku gosp. Pircu svoje gostilniške prostore za letnih 500 K. Birtovsko čepico posadi na glavo novi najemnik tja enkrat na Svečnico.

C. kr. gozdni oskrbnik v Idriji naznanja, da se je nastavljal po erarskih gozdih strup v svrhu pokončevanja roparskih živali. Občinstvo se

opozarja, da ne zavžije najdene mrtve divjačine, ali jo uporabi kako drugače, temveč se naproša, da naznani morebitne slučaje živalskega pogina kakemu gozdnemu uslužbencu.

C. kr. gozdar, g. Dragotin Šebenig prejel je od ministrstva pohvalni dekret za uspešno delovanje v svoji stroki. Vrlemu, nad vse priljubljenemu gospodu, ki zasluži po svoji izredni vestnosti še višjega odlikovanja — iskrene častitke!

Domače vesti.

Osebne vesti. Gosp. Franc Vidmar, c. kr. sodni pristav v Montoni je premeščen v Ajdovščino. — Cesar je podelil ministerijalnemu svetniku g. dr. Vladimirju Globočnik pl. Sorodolski, postojnskemu rojaku, vitežki križec Leopoldovega reda, bivšemu okrajnemu komisarju v Postojni, g. dr. A. Pilshoferju pa zlat zaslužni križec s krono.

Voditelj c. kr. poštne urada v Postojni je postal c. kr. poštni asistent Peter Matoš. Dosedanji voditelj tega urada, gosp. A. Diez, ki je postal pred kratkim poštni kontrolor v Trstu, je že nastopil svoje novo službeno mesto.

Listek.

Kmečka vstaja.

Zgodovinska povest iz 16. stoletja. — Hrvaški spisal Avgust Šenoa.

(Dalje.)

Ta hip pristopi Gubec. Od radosti in žalosti ganjena se objameta z Mogaićem.

„Za pet ran Kristovih, odgovorite, je li to Jana, moja Jana?“ „Da“, potrdi kmet.

„A kdo je napravil to Jano iz moje Jane?“

„Tahi.“ — „Tahi“, zakriči mladenič, da se je gora stresla in poseže po puški.

„Stoj, nenadna žalost tebi razdira srce, moje je že okamenelo. Tahi ti je siloma oskrunil zaročnico in ubožica je zblaznela. Iz gorja ste došli v gorje. Preglej te gore, in te doline. V vsakem srcu krvavi. A glej še dalje preko Save na kranjske vrhove. Tam daleč vzdihla pod nemškim bičem slovenski kmet. Tako mi boga, iz vsake kočice buli Janino oko, a v dušah kmetov se dviga mogočen glas: dovolj je muke, dovolj izdajstva! V kraj z gospodo. Z mečem napišem nov zakon, da bodi vsak človek človek pred bogom in svetom! Jana!“ pokliče Gubec in vpre oko v devojko.

Jana se nalahko posmeja, prekriža roke na prsih in pristopi ponižno k Gubcu: „Kaj je, Gabrijel, moj angel!“ in poljubi kmetu roko. „Pevaš tako krasno, le pevaj dalje. Mislím, da zopet najdem svoje srce. Povsod sem ga iskala. Vprašala sem zvezde, pa so rekle: Išči,

našla je boš. Vprašala tice, pa so rekle: Le išči, najdeš je. Našla sem tebe, angel Gabrijel. Oh, ti imaš pod svojim krilom moje srce, da bije zopet kot v onih starih časih, ko še nisem bila Arlandova Dora.“

Gubec položi roko na glavo nesrečnice in veli Mogaiću: „Vidiš, blaznost tvoje zaročenke nas je zbudila k poštenju. Zakleli smo se, da ne bomo mirovali, dokler ne osvetimo Jane, in Matija Gubec ne miruje, dokler ne izvrši besede. Bratje naši so pripravljeni, še mesec in pride sodba. Do tedaj miruj, ker nimaš pravice, da s prerano osveto pokvariš osveto celega naroda. Jaz bom vodil ljudstvo. Ti si mi edin ostal. Majka mi je umrla in Janinega otca sem tudi že pokopal.“

„Dobro“, reče navdušeno Juri, „slušam vas, ujec. Kraj vas hočem umreti. Ničesar več nimam iskati na tem svetu“. In mladenič pristopi k Jani, jo poljubi in zašepeče skozi solze: „Tebe in nobene več. Ti si padla, naj padem še jaz.“ Devojka ga pogleda z velikimi očmi.

„Bratje“, izpregovori Marko Možina, „če vama je prav, tudi jaz stojim na vajini strani.“

„Sprejmemo te, poštenjak“, pozdravi Gubec. „Stopimo v hišo, da se dogovorimo. Pusti, Juri, devojko, da se umiri.“ Kmetje so stopili v hišo, Jana pa je bežala v šumo, da išče srce svoje.

XXIII.

Nasproti Krškemu stoji kraj Videm, za njim pa na visokem brdu cerkvica sv. Marjete. V samotni hiši Nikole Krobota je sedela po Vseh Svetih leta 1572. družba kmetskih upornikov: Nikola Krobot, plečat

Predsednikom krajnega šolskega sveta na Vrhopolju pri Vipavi izvoljen je g. Aleks. Hrovatin, posestnik v Dupljah, njegovim namestnikom pa g. Ivan Krečič, gostilničar na Vrhopolju. Oba sta prijatelja šole ter splošno uneta za napredek vrhopoljske občine.

Volitve za občinski odbor postojnski so razpisane in voli III. razred dne 24. januarja t. l. od 9. ure dopoldne naprej, II. razred dne 26. januarja od 1/2 10. ure dopoldne naprej in I. razred isti dan od 1/2 11. ure naprej. Vsak razred voli po 6 odbornikov in 2 namestnika. Davčne katasterske občine volijo v občinski odbor po enega odbornika in po enega namestnika in sicer: Strmnica dne 21. januarja t. l. ob 1/2 10. uri dopoldne v hiši Ant. Jenčka št. 9 v Strmnici, Studeno dne 21. januarja ob 11. uri v hiši Andreja Kobal v Studenem, Staravas dne 22. januarja ob 9. uri dopoldne v občinski pisarni v Postojni, Zalog dne 22. januarja od 10. uri v občinski pisarni v Postojni, Zagon dne 22. januarja ob 2. uri popoldne v občinski pisarni v Postojni in Postojna dne 23. januarja ob 9. uri dopoldne v občinski pisarni v Postojni.

Pevsko društvo „Postojna“ priredi dne 27. t. m. v prostorih „Narodnega hotela“ predpustno veselico združeno s koncertom ter dramatično predstavo. Po končanem

sporedu je prosta zabava in ples. Ker se kaže za to prireditel v vseh krogih obilo zanimanja, pričakovati je najboljšega uspeha. Vabila z natančnim sporedom se razpošljejo pravočasno.

Narodna čitalnica v Postojni, priredi dne 20. januarja 1907 ob 8. uri zvečer družbinski večer s plesom v gornjih prostorih hotela pri „Kroni“. Vstopnina prosta.

Prostovoljno gasilno društvo v Postojni je imelo 13. t. m. redni občni zbor ter volitev novega odbora. Na predlog g. župana je bil stari načelnik enoglasno izvoljen, za njegovega namestnika Pavel Jurca; za I. oddelek četovodja F. Bizjak, njegov namestnik A. Mekinda st., za II. oddelek četovodja F. Križe, namestnik Andrej Burger, blagajnikom za orodjarsko F. Bizjak, za bolniško A. Mekinda st., tajnik H. Petrič. Zaupni moške: Gregor Pikel, Josip Dekleva, Fran Kuttin. V glavnem je tedaj odbor ostal pri stari sestavi. Ko je g. Mekinda ml. predlagal g. And. Burgerja kot slugo, je prišlo do spora, ki bo imel še neprijetne posledice, če se pametno ne poravna, kar bi gotovo bilo tudi društvu v korist.

Pasji kontumac, ki bo trajal tri mesece, imamo v postojnskem okraju, in sicer: po celi občini postojnski, izvzemši vasi Studeno, Belsko in Strmnica, po občinah Slavina, Šmihel in Košana, izvzemši vasi Volče in Čepno

Štajerec, za njim Ilija Gregorič in uskok Marko Nožina. Njim nasproti čevljar Juri Planinec iz Krškega, majhen, jezičen možiček, kovač Pavle Šterc od sv. Petra pri štajerskem Kunšperku, Andrej Hribar, usnjar iz Radiča, kramar Doročič iz Metlike in Šime Drmačič.

Govoril je Ilija Gregorič. „Naštel sem vam, bratje, že vse, kar nas boli in peče, mislim, da se vam na Kranjskem in Štajerskem ne godi bolje.“

„Vraga bolje“, zagodrnja čevljar, „čudim se, da si krški kastelan ni že naročil čizem iz moje kože.“

„Nam je zlo, vam je zlo“, veli Ilija, „batine padajo tostran in onstran Sotle in Save. Sosedo smo, bratje smo, isti jezik govorimo, jednako nas tlačijo, zato udarimo skupno. Ni to le zoper enega gospodarja, zoper vse —“

„Zoper vse male in velike pijavke“, potrdi s pestjo čevljar. „Vas ni treba mnogo učiti, s cepci ste že pokazali, da znate krstiti „po stari pravdi“. Pri nas je vse oboroženo in pripravljeno.“

„Pa kaj hočete vi Hrvati?“ vpraša kovač.

Čevljar uskoči v besedo: „Potolči vse, kar nosi gosposko obleko.“

„Ne“, odkima Ilija, „mi ne želimo krvi in ne krademo. Ni pa nam treba sto gospodarjev, ni nam treba robote, desetine, mitnice, ne biča, nam treba enake pravice za vse. Vzdignemo se. Najprej pridemo k vam. Vi pojdete z nami. Slobodni mi, slobodni vi. Ne bomo krdelo brez reda, ne bomo plenili ne palili, ampak brat pride k bratu, kmet h kmetu. In kedar nam v vaših gorah naraste vojska, pa gremo nad Zagreb.

Z metlo pometemo brez sledu veliko gospodo, v moč bo stopila pravica, ki ima soditi jednako vsem. Sami bomo čuvali mejo pred Turki, ne da bi spravili polovico cesarskih cekinov v svoj žep kakor zagrebška gospoda. Ali je tako prav, brate kovač?“

„Da, brat Hrvat“, in Pavle ponudi desnico.

„A kdaj pridete“, vpraša Hribar.

„Nad Zagreb takoj ne moremo. Pred Turčinom je mir in gospoda bi se branila z redno armado. Najprej se vzdignem jaz in pridem preko Brežic proti Krškemu. Tu se nam pridružite. Od tod pojdejo eni na Kostanjevico in se združijo z Uskoki, zavzamejo Metliko in Novomesto. Sam grem preko Sevnice, Kunšperga, Pilštajna. Gubec ostane pri Zlataru in Stubici, da nam čuva hrbet in prepreči, da se vaša in naša gospoda ne združijo. Ko smo s temi pohodi ojačili armado, udarimo skupno na Zagreb. Vi le bunate ves kraj tja do Ljubljane in morja, da ima gospoda obilo opravka. Nič se naj ne piše, da nam ne pridejo prekmalu na sled. Znak nam bodi petelinje pero. Tiho brusite nož in ko pride mož s peresom v vas, tedaj se vzdigni ljudstvo. Zato smo došli mi Hrvati k vam, da potrkamo na vaše duri in vprašamo, ali hočete z nami za staro pravdo. Odgovorite, ali pojdete ali ne?“

„Pojdemo“, in Slovenci so skočili na noge, „za vašo in našo pravdo! In proklet, kdor se izneveri“, doda kovač.

Nato se je obvezal vsakdo, da izvrši naloženo delo in vzdrami njemu odkazani del dežele.

(Dalje prih.)

Vipavska železnica. Ministrstvo je odobrilo načrt, da se podaljša vipavska železnica iz Ajdovščine do Vipavskega trga tako, da jo bo mogoče podaljšati do Razdrtega, ko se bo zgradila proga Postojna — Razdrto — Kobdil. Iz dotičnega ministrskega odloka je tudi razvidno, da se vojno ministrstvo iz strateških ozirov poteguje za zvezo Postojna — Razdrto — Kobdil in za zvezo Razdrto — Vipava. Ako se sme verjeti poročilom, ki prihajajo v novejšem času iz verodostojne strani, vtegnila bi biti proga Postojna — Kobdil najdalje do leta 1910 izgotovljena.

Gospodje poverjeniki „odbora za Vilharjev spomenik“, ki so lansko leto prejeli knjižice „Spomenica Miroslavu Vilharju“, da jo v korist spomeniku med narodom razpečajo, so uljudno naprošeni, da pošljejo dotično skupilo čim preje blagajniku gosp. Gregorju Pikel, županu postojnskemu. Ako je kaj knjižic še nerazprodanih, naj se jih proda ako treba po nižani ceni.

Odbor Vipavske Čitalnice se je za leto 1907. sledeče konstituiral: Predsednik Guido Mihelič, podpredsednik Karol Mayer, tajnik dr. Pavel Kanc, blagajnik Ivan Može; odborniki: Juraj Hus, Anton Hrovatin, Sfligoj I.

Il. Bistriško-Trnovsko prostovoljno gasilno društvo vabi na predpustno veselico, katera se vrši v nedeljo, dne 3. svečana 1907 v dvorani kotela „Ilirija“ v Ilirski Bistrici. Začetek točno ob 8. uri zvečer.

Hrvatski gledališki igralci pod upravo gospoda Stojkoviča priredili so zadnje dni več gledaliških predstav v Ilirski Bistrici in v Postojni. V torek zvečer so igrali v „Narodnem hotelu“ v Postojni „Graničare“, v sredo dramo „Veliki Galeotto“ in v četrtek šaloigro „Madame Mongodin“. Obisk je bil nepričakovano velik in hrvaški umetniki so bili tudi z denarnim uspehom lahko zadovoljni.

K notici „Pred novim letom“ med domačimi novicami v št. 2 „Notranjca“ naj bode v svrhu jasnosti dostavljeno: 1. Da so bili konji last tistega „hudičevega“. 2. Da je bilo ponoči, ter se je voz na ovinku orehovške ceste vsled viharja prevrnil, ter je bil hlapec prisiljen vajeti popustiti. 3. Da so konji v najhujšem diru, ne da bi na železniško progo stopili, preobrnili dva tovarna vlaka, podrli kočanski most ter se, v svesti kaj so storili, prišli sami javiti na prostor, kjer se navadno iz železniških voz blago naklada, in kar je glavno 4. Da je ves ta grozen dogodek nekega gospoda tako razburil, da še po preteku treh tednov ni prišel popolnoma k sebi — kar jasno priča gori omenjena notica.

Iz Rakeka se nam piše: Za župana občine Rakek je zopet izvoljen gosp. Ivan Fatur, trgovec in gostilničar na Rakeku. Kličemo mu krepki živio!

Rakovčani.

Iz Št. Petra na Krasu. Koncert, katerega je priredil postojnski salonski orkester na željo Šentpe-

terskih rodoljubov v kolodvorski restavraciji v Št. Petru dne 12. t. m. se je prav dobro obnesel. Vspored se je izvršil od prve do zadnje točke prav dobro. Posebno pa je občinstvu vgajal mešani zbor „Nazaj v planinski raj“ in „Na goro“. Nepričakovani čisti dohodek veselice, kateri je namenjen Gregorčičevemu spomeniku, kakor tudi velika udeležba dokazuje, da slovenski narod visoko ceni Gregorčiča. Posebno obilno je bila zastopana Postojna, ki more biti ponosna na svoj salonski orkester. Veliko pa so pripomogli k tej veselici tukajšnji gosp. uradniki. Slava njim! Še le pri jutranji zori se je mladi svet pozdravljaj z nado, da se zopet kmalu snide pri jednaki veselici. Zamore se pa tudi pohvaliti, da je bila postrežba na restavraciji izvrstna. Pijača in jedila so bila prav dobra in tudi ne predraga.

Od Šmihela pri Št. Petru. V „Slovenca“ št. 10 čitamo, da je v Šmihelu razpisana nadučiteljska služba. Lenasi, predsednik kraj. šol. sveta piše, da ljudstvo želi strokovnjaka v kmetijstvu, ker se v kratkem osnuje gospodinjstva šola, pa tudi izvežbanega glasbenika, ker ga komaj čaka — cerkev in izobraževalno društvo ter Marijina družba. Imeli smo izvežbanega nadučitelja gospoda Vugo, kateri je tudi vže praktično pokazal svojo sposobnost v kmetijstvu in sadjarstvu in bil je tudi izvrsten glasbenik. Ker pa ni plesal po taktu gospoda Lenasija, se mu je v kljub njegovi sposobnosti in delavnosti tako slabo godilo, da je prosil, da naj se prestavi od ljubeznivega Šmihela. Naprednjaki obžalujemo njegov odhod odtod. Kakor je pa razvidno iz „Slovenca“, želi g. Lenasi učitelja le Marijini družbi, cerkvi, gospodinjstvi šoli in za izobraževalno društvo. Nadejamo se pa, da slavne šolske oblasti ne bodo gledale na take nezrele in puhle želje sedanjega predsednika kraj. šol. sveta in ne na željo tukajšnjega konsuma. Pričakujemo pa, da nam slavna šolska oblast pošlje nadučitelja, kateri bo delal v blagor tukajšnje šolske občine in v blagor naše mladine.

Brkin.

„Košansko pevsko društvo v Košani“ je na občnem zboru dne 13. januarja izvolilo soglasno in z velikim navdušenjem svojega predsednika in pevovodjo g. Janko Grada častnim članom.

Iz Košane se nam poroča: Dne 13. januarja je imelo „Košansko pevsko društvo“ svoj občni zbor. Iz obširnih poročil posnamemo, da je imelo društvo v preteklem letu 14 ustanovnikov, 43 podpornikov, 64 sodelujočih članov in 24 dobrotnikov. Društvo je 7 krat javno nastopilo. Pevskih vaj je bilo 113. Društvo se je naučilo 32 moških in 3 mešane zборе. Odbor je imel 9 sej. Dohodkov je imelo društvo 663 K 81 vin., stroškov pa 338 K. Ostanek 324 K 81 vin. naložilo je v poštni hranilnici kod fond za društveno zastavo. V odbor so bili izvoljeni gg: Janko Grad, predsednikom, Drag. Ambrožič, podpredsednikom, Franc Biščak, tajnikom, Jos. Kaluža ml., blagajnikom. Odborniki so gg: Leop. Dekleva, Štefan Hreščak, Jos. Samsa, Jos. Fidelj, Anton Čič, Andrej Valenčič, Franc Kaluža. Meseca novembra ustanovil se je v društvu poseben odsek tamburašev

z 18 člani, ki se že pridno vadijo v tamburanju. Ako bode društvo obstajalo vedno na tej višini, bode ponos Notranjske.

Kolesarsko društvo v Borovnici priredi v nedeljo 20. prosinca 1907 veselico z igro in godbo v gostilni gospoda Valentin-a Fortun v Borovnici št. 107. Začetek ob 8. uri zvečer.

Volkovi se klatijo letos po nanoških gozdih in Hrušici. Dne 9. t. m. pa so celo videli vozniki volka na Izercih, to je na državni cesti med Št. Vidom in Vipavo. Zver je šla od Podrage proti Nanosu.

„**Volk**“ ubit. V bližini Podnanosa so se z lova vračali štirje lovci vsi utrujeni in skoro prav brez plena proti večeru domov. Kar obstane eden in strmé zakliče: glejte volka! In res je bilo v precejšnji daljavi videti nekaj volku zelo podobnega — špičastih ušes in počasne hoje. Volk se je tu pa tam vstavil, kakor da posluša vojni svet lovcev. Za načrt so se kmalu zedinili: Dva se postavita na razgled, dva ga pa skušata obkoliti. Zverina je storila le še par stopinj in se kakor da hoče lovcem kljubovati, zopet vsedla ob neki dolinici. Kar zablisne — dva strela padeta in rujava mrcina se zateče v grmovje. Že se prepirata upehana lovca: „jaz sem ga, ne jaz sem ga, saj sem bil bliži.“ A glej: dež za solncem mora priti. Ustreljena žival je bil — ovčarski pes, res zelo podoben volku. Kako se stvar reši, se še ne ve, kajti zdaj je med lovcema nasprotno: „jaz ga nisem, jaz ga tudi nisem“ — pes je menda poginil samega — strahu. Taka je stvar z volkom na Notranjskem.

H.

Lastnike psov onih krajev, kjer je razglašen pasji kontumac, opozarjamo na zakon z dné 29. februarja 1880 o odvrčanju in zatiranju kužnih bolezni pri živalih. Ker zakon zahteva, da po takih krajih vsak svojega psa priklene, ali z varnim nagobčnikom (torbico) opravi ali na vrvici vodi, zato morda ne bo odveč, ako omenimo, da zakon določa za prestopke in pregreške jako občutne kazni in globe. § 45. omenjenega zakona se namreč glasi: „Kdor kaj stori zoper ukaze, obsežene v tem zakonu ali izdane na podlagi istega, je kriv prestopka ter naj se kaznuje z zaporom do 6 mesecev ali z denarno globo do 500 gld.“ — Če je pa bilo dejanje vzrok telesni poškodbi ali smrti kakega človeka, se kaznuje kot pregrešek z zaporom do 2 let ali z denarno globo do 2000 gld. O prestopkih sodijo c. kr. okrajne sodnije. Navadno se mali prestopki, ki se niso pripetili vsled malomarnosti in če se isti ne ponavljajo, kaznujejo le z denarnimi globami od 2 K do 5 K; malomarneže pa lahko dolete prav občutne kazni. Vsakdo naj se torej varuje škode in neprijetnosti.

Prosveta.

„**Napredno izobraževalno društvo v Vrabčah — Velkempolju**“. Redni občni zbor se je vršil dne 6. t. m., na kojem je bil izvoljen sledeči odbor: Franc

Volk, predsednik; Franc Škapin, podpredsednik; Jožef Jelerčič, tajnik; Anton Nabergoj, blagajnik; Ivan Mahnič ml., knjižničar in Ivan Mahnič star., Ivan Škapin ter Ivan Brajdih, odborniki. Društvo je vpeljalo gospodarske razgovore za vsak torek in petek od 8—10 ure zvečer; vdeleževali se jih bodo v tem letu oni člani, ki se zanimajo za gospodarski napredek, sploh oni, ki so se pri občnem zboru prijavili. Društvo ustanovi v zvezi s „Prosveto“ in „Akademijo“ javno ljudsko knjižnico, naročeno je na 5 časopisov in šteje 41 članov.

Družba sv. Cirila in Metoda je akad. društvu „Prosveti“ izrekla posebno zahvalo, ker je to društvo sprožilo misel o založbi božičnih in novoletnih razglednic in pri izvedbi te ideje storilo potrebne korake. Razglednice so „Družbi“ prinesle lep dohodek. Le čudno, da se mora vsaka misel vodstvu „Družbe sv. Cirila in Metoda“ od zunaj vcepiti in samo ne pride do nobenega podjetnega koraka.

Akademija, ljudsko izobraževalno društvo za vse slovenske pokrajine v Ljubljani, se je začela pečati z mislijo vstanovitve analfabetskih kurzov. Društva, pristopajte „Akademiji“ kot člani, posojilnice, spomnite se „Akademije“ in „Prosvete“ ob računskih zaključkih, da jima pomorete k večim uspehom v njunem požrtvovalnem delu za prosveto slov. ljudstva.

Pijanstvo in zločini. Mal izvleček iz statistike osrednje kaznilnice na Pomorjanskem dokazuje, koliko zločinov se stori v pijanosti. Leta 1905 je med 439 hudodelci storilo zločin v pijanosti 387 t. j. celih 65.4% in sicer a) od 228 telesnih poškodb — 110 (86%), b) od 29 zločinov proti spolni nramnosti — 16 (55.2%) c) od 168 tatvin — 92 (54.8%). — L. 1906 je v pijanosti grešilo med 374 hudodelci — 261 (t. j. 69.8%), in sicer: a) telesnih poškodb od 98 — 87 (88.8%), b) od 25 nenravnih prestopkov 12 (48%), c) od 145 tatvin — 80 (55.2%).

Narodno gospodarstvo.

Če na vrtu preveč gnojimo, dobi zelenjad slab okus. Paziti je treba, da se posamezne gredice ne gnoje vedno z enakim gnojilom. Akoravno se kompost, ki je izvrstna rastlinska hrana, lahko uporablja vsako leto, naj se ne uporablja, če se je že gnojilo s hlevskim gnojem. Če smo preveč gnojili, je treba zemljo prav globoko prekopati, da se gnoj pravilno razdeli.

Premrzlo sadje ni zdravo. Predno ga uživamo, ga je treba segreti. Če položimo sadje v gorko vodo, segrelo se bo hitro in enakomerno. Za one, ki jedo sadje neolupljeno, kar je najboljšo, ima to ravnanje prednost, da se pri tem sadje tudi temeljito očisti.

Jetika pri prasičih je večinoma posledica krmljenja z mlekom tuberkuloznih krav. Pojavlja se največ kot črevesna ali trebušna jetika. Bolezen se kaže na vnanje. Živali postanejo suhe, sluznice v gobcu postanejo blede, tudi se pojavlja pri njih močna driska. — Pri

pljučni jetiki, ki jo prasič tudi lahko dobi, žival tudi kašlja in bljuje. V pljučih takih prasičev vidimo majhna vnetja, tudi v črevesih se nahajajo pri črevesni jetiki. Če se prepričamo, da ima prasič jetiko, ga je najbolje hitro zaklati.

Če prasiče preveč krmimo s krompirjem, je treba vsakemu prasiču na dan dajati med krmo za žlico fosforno-kislega klajnega apna.

Iz računov umnih sadjarjev. Pomanjkanje sadja v nekaterih krajih in njega visoke cene na trgih vabijo poljedelca k premišljevanju, ali bi se morebiti ne izplačalo mesto žita na polji saditi sadno drevje. — Na Češkem, kjer se sadno drevje goji na polji, izkazujejo veleposestniki, ki imajo vrtnarje, iz računov za deset let, povprečno čistega dobička na leto 1 K 10 h do 1 K 20 h za drevo. Kmetijski posestniki, ki delajo sami, so izkazali za vsako od 20—45letno drevo 2 K 40 h do 2 K 60 h dobička. Na Štajerskem, kjer se goje najboljše vrste sadja, donasajo posamezna drevesa na leto do 80 K! Drugi zapiski izkazujejo, da nesejo visokodebelna drevesa po 10 ali 15 letih povprečno 23—40 K čistega dobička. V Švabsburgu je neslo 25 arov polja zasajenega s češpljami leta 1898 1177 K in leta 1901 zopet 475 K. V Eisenburgu je dobil posestnik 16 črešenj, ki so stale na polji med žitom, v posameznih letih do 700 K za črešnje. Veleposestvo Salis na Saksonskem je izkazalo izkupička za črešnje na leto 23.000—35.000 K. Iz teh podatkov vidimo razliko v dobičkih, ki je posledica različnih tal, podnebja, vrst in krajev. Jako zanimivi podatki naj bi tudi Slovence pridobili za razmišljanje o gojenju sadnega drevja na polju.

Iz „Deželne zveze za pospeševanje prometa tujcev na Kranjskem“ se poroča, da je dosegla v raznih potovalnih albumih, da so se slike naše domovine vanje uvrstile. Londonski zemljeznanski muzej je naprosil deželno zvezo, naj mu prepusti kapnike iz postojnske jame, ki so bili razstavljeni na avstrijski razstavi v Londonu. Železniškemu ministrstvu se pridruži poseben „svet za tujski promet“. Država bo izdala l. 1907. za povzdigo tujskega prometa 124.800 K. Društvo za povzdigo tujskega prometa na Bledu prav marljivo dela. Občni zbor „Deželne zveze“ se vrši 26. januarja. Denarnega prometa izkazuje 14.816 K 11 h.

Trgovina z jajci. V Anglijo se je l. 1885. uvozilo jajc za 21.000.000 frankov (1 frank = 95 h). Zdaj se jih uvaža že za več kot 200 milijonov frankov. Največ se jih uvaža iz Danske in Rusije. Rusija izvaža na leto jajc za preko 40 milijonov rubljev (1 rubelj = 3.81 K), Avstro-Ogrska za blizu 100 milijonov kron.

Izvoz surovih sliv iz Bosne. Preko Brčke in Županje se je izvozilo prošle jeseni (1906) v košarah 298 vagonov svežih sliv in 117 vagonov za kuhanje slivovke. „Tršč. Lloyd“.

Iz Vipavskega se nam piše; Cena vinu se vedno viša. Upati je, da se bodo še ostala vina prav drago prodala, ker je letos pomanjkanje vina. Krčmarjem,

kateri se še niso preskrbeli z vinom, svetujemo, da to hitro store, ker drugače ga bode treba pozneje drago plačevati.

Krompir bode letošnjo pomlad drag, ker je bil pridelek istega v Avstriji slab. Krompirju je škodovalo mnogo vlažno vreme. Veliko deževje je zabranjevalo v Galiciji kopanje in pobiranje krompirja. — Pridelek krompirja na Nižje-Avstrijskem je za polovico slabši od leta 1905.

Po svetu.

Skala — zavetišče. Na otoku Havai se nahaja skala imenovana „zavetišče“. Če hudodelec pribeži na to skalo je varen pred zasledovanjem, dokler ostane na nji. Sorodniki ali prijatelji mu prinašajo sem hrano dokler se mu ne ponudi prilika, da pobegne.

Okamneli gozd stoji v severni Afriki v skritem delu dežele Tripolis. Leta 1901 je potoval po tem gozdu Anglež Edvard Dadson. Celih deset ur je s svojimi spremljevalci hodil med okamnelim drevjem, ki je stalo, kakor kažejo morske školjke, ki se nahajajo pri drevju, nekda pod vodo.

Kako si pomagajo zviti ljudje. Neki kmetovalec v severni Škotski je imel na svojih njivah repo, ki so jo pa ljudje radi hodili krast. Da bi obvaroval svoje njive nereda, oddelil je velik kos njive ljudem v uporabo ter poleg njive napravil tablo z napisom: „Uljudno prosim, da kradete samo na tej njivi.“ Drug kmetovalec, ki je imel tudi repo na polji, je napravil tablo z napisom: „Uljudno prosim, da kradete po vrsti na tem koncu njive.“

Avstrijski gamsi v Avstraliji. Te dni je odpeljal menažerijski nadzornik Kravs 8 gamsov (dva kozla in šest samic) iz Gorenje Avstrije v Avstralijo. Za te živali dobi šenbrunski živalski vrt od novozelandske vlade avstralske živali, ki bodo, če se Kravsu posreči jih žive pripeljati na Dunaj, izvanredna posebnost Šenbruna. Vsak gams se vozi posebej v majhni hišici, ker traja vožnja 46 dni. Krmijo jih z gorskim senom, katero so nalašč vzeli seboj za vso vožnjo. Pot gre čez London in odtod na avstralskem parniku v Novi Zeland, kjer mislijo gamse izpustiti, da bi se naselili v ondotnih gorah. O tej zameni so se dogovarjali dve leti.

Nove zalepke so ravno take kot stare, le na zadnji strani je napisano, da velja popir 1 vinar. Novi formulari za telegrame imajo zelen rob in zelen tisk ter stanejo 2 vinarja.

Šef kurilnice juž. žel. Ivan Šilhan je izumil aparat, ki zabranjuje vlaku skočiti s tira. Ta aparat je razstavil v Milanu in bil odlikovan s častno diplomom. Aparat se prideva sedanjim izmenjavam. Vže enkrat je zabranil aparat, da ni skočil s tira poštni vlak s 135 potniki.

Za kratek čas.

Pozor na vlak! Dve ženski sta se na kolodvoru tako dolgo pogovarjali, da jima je vlak všel pred nosom. Razburjeni sta se obrnili do železniškega uradnika: „Gospod, vlak se nama je odpeljal. Kaj naj storive?“ Smehljaje odgovori uradnik: „Svetujem vam pri drugem vlaku ne toliko časa klepetati!“

Izbirek. Kmetica na trgu: „Kaj ogledujete gosko toliko časa, gospa?“ Gospa: „Zdi se mi, da je stara in mršava.“ Prodajalka: „Kar vzemite jo, saj vaš mož tudi ni dolgo premišljeval, ko vas je izbral.“

Masten tisk pri inseratu. Gospod pri prvem sestanku k gospodični suhi kot trska, ki se je bila ponudila za ženitev v listu: „Po debelih črkah vašega naznanila sodeč, sem si vas pač malo drugače predstavljaj.“

Loterijske številke.

Dunaj, 12. januarija	19	69	33	67	31
Brno, 16. januarija	60	87	88	21	56

Tržne cene v Ljubljani.

Semena:			
Domača detelja	od K 110.— do K 114.—		
Lucerna	» » 260.— » » 272.—		
Laneno seme	» » 26.— » » 27.—		
Fižol:			
Rudeči ribniški	» » 24.— » » 25.—		
Prepelčar	» » 22.— » » 23.—		
Žito:			
Pšenica	» » 16.— » » —.—		
Rěž	» » 14.40 » » —.—		
Ječmen	» » 14.50 » » —.—		
Oves	» » 16.60 » » —.—		
Ajda	» » 17.— » » —.—		
Kože:			
Goveje z rogmi vred	» » 110.— » » 112.—		
Telečje	» » 150.— » » —.—		
Svinjske	» » 100.— » » —.—		
Lisičje	» » 14.— » » 16.—		
Kunine (belice)	» » 42.— » » 48.—		
» (rumenice)	» » 55.— » » 66.—		
Dihurjeve	» » 6.— » » 6.50		
Vidrne	» » 24.— » » 28.—		

Za 100 kilogramov.

Za par

Radi družinskih razmer se prodaja pod zelo ugodnimi pogoji in za nizko ceno

HISA

z gospodarskim poslopjem, hlevom in vrtom tik hiše (vodnjak na dvorišču).

Hiša je zelo pripravna tudi za kakega rokodelca, katerih je tu silno malo.

Več se izve ustmeno ali pismeno pri

Milan-u Žnidaršič-u

v Matenjivasi pri Prestranku na Notranjskem.

Tamburaška godala (tamburice)

za popolen tamburaški zbor, še skoraj nova, prodaja po jako nizki ceni telovadno društvo „Sokol“ v Postojni, katero daje tudi potrebna pojasnila.

Prodaja vina

Imam za prodati v kleti več sto hektolitrov pristnega istrijskega vina lastnega pridelka, potem rakije in olja po primerno nizkih cenah.

Ivan Pujman

trgovec in posestnik vinogradov v Vodnjanu-Dignano.

Rašelj. Kdor tega ne uvažuje, se pregreši na svojem lastnem telesu! Kaiserjeve prsne karamele s tremi jelkami. Zdravniško preizkušeno in priporočeno proti kašlju in hripavosti, kataru, zasliženju in kataru v požiralniku. 5120 notarsko poverjenih izpričeval potrjuje, da drže kar obetajo. Zavoj 20 in 40 vinarjev. Zalogo ima

J. Hus

lekarnar v Vipavi.

Prsni sirup proti kašlju, hripavosti itd.
steklenica 1 K 40 v.

— Čisto, belo ribje olje, —
steklenica 1 K, velika 1 K 80 v.

Mazilo proti trganju in revmatizmu,
steklenica 1 K.

— Mazilo proti ozebkom —
1 lonček 70 vin.

Razpošilja

lekarna Hus v Vipavi.

MAKS ŠEBER

== v Postojni. ==

Akcidenčna tiskarna.

== Knjigoveznica. ==

Fotografični atelije.

~ ~ ~

Zaloga vsakovrstnih tiskovin

za županstva, krajne šolske svete, šolska vodstva, posojilnice, mlekarske zadruge itd.

Izvršuje se po naročilu vsa druga tiskarska dela

kakor n. pr. letna poročila, cenike, vabila k veselicam in občnim zborom, programe, naznanila o zarokah, porokah itd., parte liste, pisma in kuverte z naslovi, posetnice, razglednice, trgovska naznanila itd. itd.

V hiši gospe Helene Orešek v Postojni

• zobozdravnik •

iz Ljubljane, Špitalske ulice št. 7

Amerik. zob.
Vsa zobotehnična dela

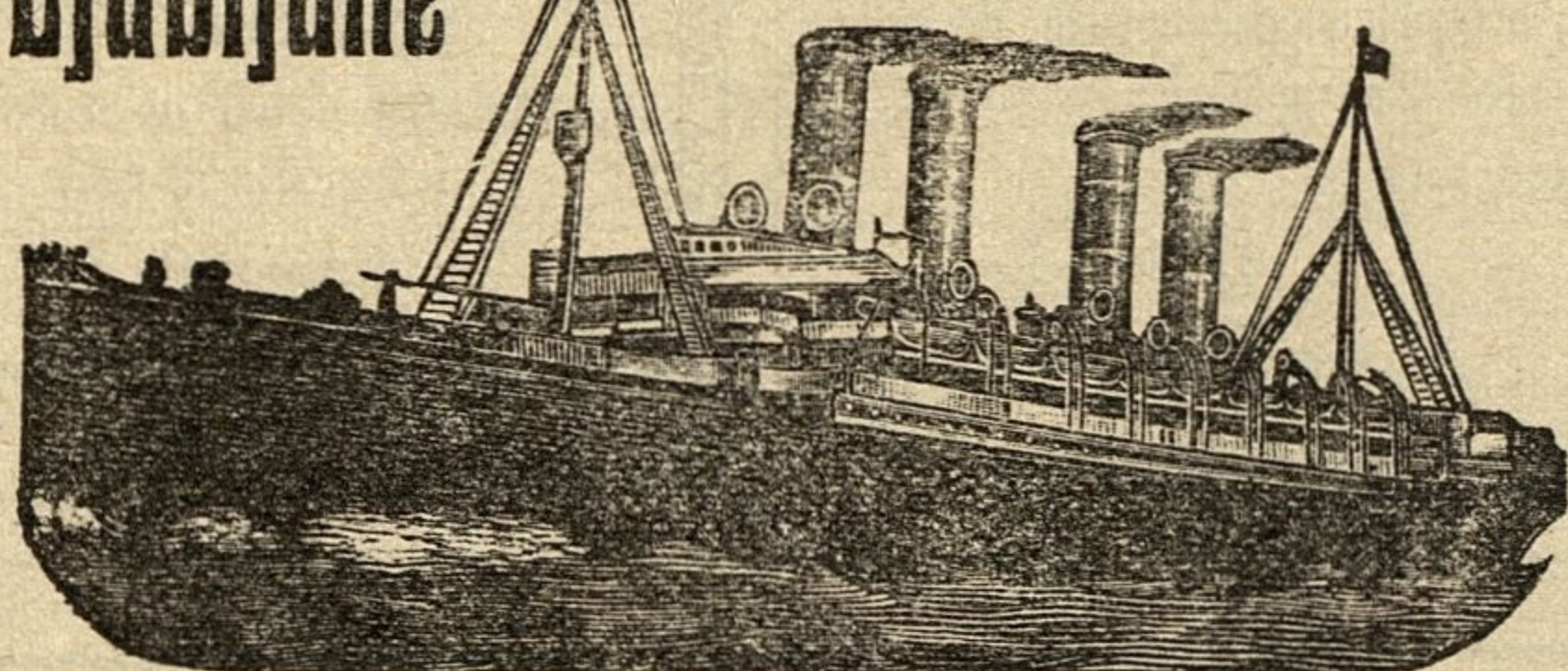
Amerik. zob.
v konces. ateljeja

O. SEYDL

izvršujejo.

Ordinira vsako soboto od 8. do 5. ure.

iz Ljubljane v New-York

vozi se najcenejše s prekrasno opremljenimi ekspresnim parobrodi, takozvanimi

cesarskimi brzoparniki

Kaiser Wilhelm II., Kronprinz Wilhelm in Kaiser Wilhem der Grosse, kateri so največji in najvarnejši na svetu.

Vožnja po morju traja samo 5 do 6 dni.

Zdatne ugodnosti dovoljujejo se večjim družbam. — Podrobna pojasnila in potrebni pouk da vsakomur nemudoma in brezplačno

EDVARD TAVČAR v Ljubljani

št. 35, Kolodvorske ulice št. 35,

nasproti stari Tišlerjevi gostilni.

Svetovnoznana

postojnska jama

je odprta vsak dan ob pol 11. uri dopoludne in je izključno električno razsvetljena.

Od 1. marca do 31. oktobra je odprta tudi ob pol 4. uri proti vstopnini K 5.— za osebo.

Ob nedeljah in praznikih pa le K 3.— za osebo.

Vsestransko hvalo in priznanje
dosegel je letošnji

Koledar

za

kmetovalca 1907.

Uredil dež. nadzornik J. Legvart.

II. zelo popolnejši letnik z vsebino:

Kratek opis umne živinoreje: zlata pravila živinoreji, krmljenje goveje živine in prašičev. Prašičjereja, mlekarstvo, preiskovanje mleka, bolezni mleka. Obdelovanje travnikov, naprava in osuševanje travnikov, umetna in naravna gnojila. Sadjereja, naprava sadovnjaka.

Vinoreja, priprava dobrega vina. Kmet. zakoni. Hmeljarstvo. Prerač. v kile, orale in hektarje.

Koledar, sejmi in še mnogo drugega.

— Vezan je letos v posebno močno platno. —

Cena s pošto K 1-80, in se naroča pri

Iv. Bonaču v Ljubljani.

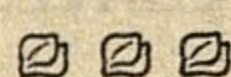
Vsled prihranitve dragega povzetja se naj znesek naprej dpošlje.

Noben vesten gospodar naj ne bo brez tega potrebnega koledarja!

Notranjska posojilnica v Postojni

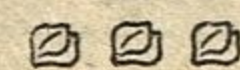
registrovana zadruga z omejenim poroštvom.

Posluje vsak torek in petek od 9.—12. ure
dopoludne.

Obrestuje hranilne vloge po 4½% brez odbitka rentnega davka, katerega plačuje sama.

Daje posojila proti vknjižbi po 5% in amortizaciji najmanj 1%, na osobni kredit po 6%.

Prošnje za posojila se sprejemajo le ob torkih, posojila se izplačujejo le ob petkih.